

MEDIA

Krystyna Mokrosińska

PRAWO MEDIÓW
– KONIECZNE KIERUNKI ZMIAN

SPIS TREŚCI

1. Uwagi wstępne	453
2. Nowelizacja Ustawy o Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji Opinia Rady Konsultacyjnej Centrum Monitoringu Wolności Prasy ..	454
3. Analiza finansowa Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji	459
4. Postulowane zasady organizacji i działania KRRiT albo likwidacja	460
5. Finanse i misja mediów publicznych	461
6. Propozycja kształtowania niektórych pasm antenowych TVP SA	463
7. Prawo prasowe – oczekiwania	464
8. Prawo prasowe (projekt)	464

KRYSTYNA MOKROSIŃSKA

Absolwentka Wydziału Polonistyki UW, Studium Dziennikarskiego UW i PWSTiTV w Łodzi. Pracuje w TVP jako dziennikarz i reżyser. W roku 2001 prezes Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich. Na jej dorobek składa się ponad 30 filmów dokumentalnych, kilkaset programów dziennikarskich.

Jako prezes SDP brała udział w pracach nad ustawą o dostępie do informacji publicznej i w przygotowaniu projektu nowego prawa prasowego.

WPROWADZENIE

Ustawa o radiofonii i telewizji, mimo ujawnienia przestępczych metod jej nowelizacji, nie przestała być przedmiotem kolejnych rozgrywek polityczno-biznesowych. Kolejne zapisy przez swoją nieprecyzyjność dopuszczają możliwość manipulacji interpretacyjnych. Zdaniem autorki sama Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji działa niekonstytucyjnie, stając się połączeniem władzy wykonawczej z organem kontrolnym. Zwraca ona uwagę, że opłaty abonamentowe na media publiczne stanowią formę ukrytego podatku, są ściągane na podstawie przepisów niespójnych, akceptujących dyskrejonalny ich podział przez KRRiT. Autorka proponuje warianty zmian w prawie dotyczącym mediów publicznych i KRRiT.

1. UWAGI WSTĘPNE

Celem tego referatu jest zwrócenie uwagi na problemy polskich mediów, zagrożenia niezależności dziennikarstwa polskiego i wskazanie alternatywnych rozwiązań zapobiegających tej sytuacji. Centrum Monitoringu Wolności Prasy SDP począwszy od pierwszych pomysłów nowelizacji Ustawy o radiofonii i telewizji przekazywało Sejmowi, Prezydentowi i Premierowi uwagi ekspertów Rady Konsultacyjnej CMWP. Wprawdzie poniżej przedstawione opinie dotyczą projektu na szczęście odrzuconego, ale praktyka działania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji nie zmieniła się i nadal pozostaje niezgodna z Konstytucją, stąd nie straciły one swojej aktualności, a przyszłe projekty zmiany prawa muszą odnieść się w sposób zasadniczy do niżej zaprezentowanych uwag.

Opracowanie obejmuje 4 części:

- Problemy KRRiT,
- Finanse i misja mediów
- Propozycje pasm antenowych TVP S.A.
- Projekt Prawa Prasowego

2. NOWELIZACJA USTAWY O KRAJOWEJ RADZIE RADIOFONII I TELEWIZJI

OPINIA RADY KONSULTACYJNEJ CENTRUM MONITORINGU WOLNOŚCI PRASY

Publiczna dyskusja na temat nowelizacji Ustawy o radiofonii i telewizji ogranicza się właściwie do kilku spektakularnych tematów, a pomija zasadnicze sprawy, stanowiące przedmiot tej regulacji. (Wyjątkiem jest tu tylko polemika Karola Jakubowicza z prof. A. Zollem). Ustawa przyjęta w 1992 roku była doraźnym remedium na miniony porządek w mediach audiowizualnych. Była pilnie potrzebna, ze względu na konieczność zapewnienia podstawowych elementów wolności i pluralizmu mediów w okresie transformacji ustrojowej.

Wolność prasy, demonopolizacja radia i telewizji, odpolitycznienie rynku mediów były szczytnymi celami, które przynajmniej z wynikiem dostatecznym ustawa ta pomogła osiągnąć. Włączono do niej bardzo różne przedmioty regulacji od ustrojowych, instytucjonalno-kompetencyjnych po reglamentację działalności gospodarczej, od regulacji funkcjonowania publicznego radia i telewizji po regulacje odnoszące się do prywatnych nadawców. Takie działanie miało wówczas uzasadnienie i było zgodne z ówczesnym porządkiem konstytucyjnym.

Tymczasem od 1997 roku mamy nową Konstytucję RP, nowe ukształtowanie władz, w tym wykonawczych, i w ich ramach organów regulacyjnych. Mamy inny kontekst prawny, nowe ustawodawstwo odnoszące się do ochrony konkurencji i konsumentów, uczciwej konkurencji, działalności gospodarczej, finansów publicznych, kontroli i nadzoru, dostępu do informacji publicznej. Ustawa o radiofonii i telewizji, już kilkakrotnie nowelizowana nie uwzględnia jednak owych zmian całego otoczenia prawnego. Stała się niespójna z porządkiem konstytucyjnym i systemem regulacji funkcjonowania władz i podmiotów komercyjnych tak publicznych jak i prywatnych. Dwa lata temu minął termin dostosowania regulacji ustawowych i wydania ustaw niezbędnych do stosowania Konstytucji.

Wydawało się, że tak długo zapowiadana istotna nowelizacja Ustawy przede wszystkim skoncentruje się na jej dostosowaniu do istniejącego konstytucyjnego porządku prawnego, uwzględniając oczywiście zarówno wymogi naturalnego rozwoju techniki, metod komunikacji audiowizualnej i teleinformatycznej, konwergencję środków przekazu, jak i dostosowania do regulacji europejskich. Tymczasem pierwotna propozycja rządu i późniejsza, objęta autopoprawką, obok niezbędnych dostosowań do regulacji UE, skupiły się na „porządkowaniu” i rozszerzeniu reglamentacji

działalności nadawców, narzędziach realizacji postulatu „dziel i rządź”. Zapomniano całkowicie o roli, jaką Konstytucja RP wyznaczyła Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji jako organowi kontroli i nadzoru, a nie władzy wykonawczej. Czekając na nowelizację, opóźnione dostosowanie do Konstytucji, można było przymykać oczy na te, co do zasady niekonstytucyjne, dotychczasowe regulacje ustawy. Jednak teraz, gdy próby nowelizacji idą w kierunku pogłębiającym dotychczasową niezgodność z Konstytucją RP, a dyskusja została sprowadzona do gry lobbystów i grup interesów o podział wpływów i rynku, trzeba przypomnieć podstawowe sprawy i wskazać na niezgodność części dotychczasowej regulacji z obowiązującą Konstytucją RP

Rada Konsultacyjna Centrum Monitoringu Wolności Prasy już na swoim posiedzeniu w dniu 27.03.2002 roku przyjęła stanowisko, w którym m.in. stwierdza, że: „...Konstytucja RP zawiera regulację Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w rozdziale poświęconym organom kontroli państwowej i ochrony prawa. W art. 231 ust.1 stanowi o kompetencjach: «Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji stoi na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji...», Dotychczasowy model oraz nowe, projektowane zmiany wikłają KRRiT w funkcje władzy wykonawczej, a nie zapewniają wykonywania zadań z zakresu nadzoru nad przestrzeganiem podstawowych wolności i gwarantowaniem realizacji interesu publicznego w radiofonii i telewizji. [...] KRRiT powinna także sprawować skuteczny nadzór na materialno-technicznymi warunkami rozpowszechniania oraz decyzjami reglamentującymi, jednakże decyzje te powinny być podejmowane przez odpowiednie organy administracji publicznej. [...] Radiofonia i telewizja, dotychczas tradycyjnie ujmowana w regulacjach, wraz ze zmianami społecznymi i pojawianiem się nowych zjawisk kulturowych (chodzi tu w szczególności o jakościowo nowe środki przekazu i technologie rozprowadzania programów), musi uzyskać nowe, otwarte zdefiniowanie swojego obszaru, a także nowe określenia podstawowych pojęć, lepiej opisujących występujące w nim zjawiska”. Konwergencja radiofonii, telewizji i telekomunikacji, digitalizacja przekazu, interaktywne urządzenia i usługi towarzyszące oraz zestawianie programów i usług w jednym sygnale cyfrowym tworzą nową rzeczywistość, która nakazuje spojrzeć od nowa i łącznie na audio-wizualne i teleinformatyczne środki masowego przekazu.

Wydaje się, że istotą dopuszczalnej w świetle konstytucyjnych wolności i praw ingerencji ustawodawcy w działalność „radiowo-telewizyjną” jest zapewnienie zachowania niezbędnej równowagi pomiędzy pluralizmem i niezależnością mediów, wolnością słowa i swobodą przepływu informacji, a interesem społecznym. W imię tego interesu trzeba zapewnić, aby treści zawarte w programach, informacjach, przedmiot i formy ofero-

wanych usług nie kolidowały z prawami podstawowymi i uniwersalnymi dobrami, do których odwołujemy się w Konstytucji RP

Na jednym z kolejnych posiedzeń w dniu 26.09.2002 roku Rada przyjęła stanowisko, iż:

„1. Poszerzanie zakresu czynności reglamentacji i regulacyjnych Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji jest niedopuszczalnym zwiększeniem jej pozakonstytucyjnych uprawnień, włączaniem w struktury władzy wykonawczej kosztem funkcji kontroli i nadzoru.

2. Rozszerzenie reglamentacji działalności w zakresie telewizji kablowej, satelitarnej, rozpowszechniania sygnału multipleksu w sieciach jest zbędne i nieracjonalne, nie służy interesowi publicznemu.

3. Poszerzenie uznania administracyjnego przy udzielaniu lub odmowie udzielenia koncesji, swoboda przy ustalaniu warunków i zakresu działalności oraz dyskrecjonalność wnioskowania o zbadanie zachowania konkurencji na rynku narusza zasadę legalizmu i nie powinno mieć miejsca w państwie prawnym, zagraża wolności słowa i przepływu informacji.

4. Niespójne, wadliwe definicje lub ich brak oraz złe zastosowanie pojęć już stosowanych i definiowanych w prawie pozytywnym czynią regulację niespójną w systemie prawa, nieprzejrzystą i trudną w stosowaniu, poszerzają uznanie administracyjne...”.

Rada skierowała także wniosek o zbadanie konstytucyjności ustawy do Rzecznika Praw Obywatelskich, w którym przedstawiła zarzuty i uzasadnienie zajmowanego stanowiska.

Ustawie zarzucamy, że:

- powierzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji kompetencji z zakresu administracji rządowej – władzy wykonawczej narusza art. 10 ust. 1 i 2 w zw. z art. 7 i art. 213 ust. 1 w zw. z art. 146 ust. 3 Konstytucji RP (dotyczy to 19 przepisów), a także, niezależnie od powyższego,
- udzielenie kompetencji i upoważnień dla KRRiT i przewodniczącego KRRiT do określania obowiązków i uprawnień podmiotów prywatnych oraz wydawania rozporządzeń narusza art. 14, 22, 31 ust. 3, 54 ust. 1, w zw. z art. 2 i art. 92 ust. 1 Konstytucji RP (dotyczy to 21 przepisów, w tym dotyczących opłat – abonamentu za rtv).

Powyższe zarzuty są uzasadnione tak w kontekście zasady trójpodziału władz, jak i demokratycznego państwa prawnego, można by wnosić, że ustawa ta jest zgodna z art. 215 Konstytucji RP. Jednak wobec faktu, że ustawa zarówno co do kompetencji, jak i związanych z nimi procedur wychodzi daleko poza zakres określony art. 213 ust. 1 i 2 oraz art. 215 Konstytucji RP, pojawiają się istotne, o randze ustrojowej, pytania.

Po pierwsze, czy organy kontroli państwowej i ochrony prawa, w świetle art. 4, 7 i 10 Konstytucji RP są organami, które należy lokować po stronie władzy ustawodawczej Sejmu i Senatu, jako że jej zdają rachunek ze swoich działań, a tym samym należy wywodzić, że niedopuszczalne jest (niezależnie od treści art. 213) powierzenie tym organom funkcji władzy wykonawczej?

Po drugie, czy uznając, że nie można jednoznacznie odpowiedzieć na pierwsze pytanie, a dopuszczając twierdzenie, że organy kontroli państwowej i ochrony prawa, nie będąc żadną z władz, o których stawowi art. 10 Konstytucji RP, służą bezpośrednio społeczeństwu obywatelskiemu nadzorem przestrzegania legalności funkcjonowania władz oraz przestrzeganiu wolności i praw człowieka i obywatela, to czy kompetencje określone art. 213 Konstytucji RP w odniesieniu do KRRiT (art. 203 –204 NIK i 208 RPO) mogą być ustawowo rozszerzane, w tym na zadania właściwe władzy wykonawczej i czy w świetle Konstytucji możliwe jest tworzenie nowego organu władzy wykonawczej poza Radą Ministrów i Prezydentem.

W zakresie postawionych pytań można co najmniej formułować tezę, iż konstytucyjne organy kontroli i nadzoru mają stać w pierwszej kolejności na straży porządku konstytucyjnego, praw i wolności człowieka i obywatela, a w tym właśnie służyć także przestrzeganiu podziału i równowagi władz. Jeżeli tak, to niedopuszczalne jest wikłanie tych organów w funkcje władzy wykonawczej, również sądowniczej czy ustawodawczej. Co do zasady można stwierdzić, że ten postulat spełniają regulacje Najwyższej Izby Kontroli i Rzecznika Praw Obywatelskich.

Natomiast w przypadku KRRiT mamy do czynienia, jak się wydaje, z wyraźnym naruszeniem tej zasady, co najmniej co do funkcji władzy wykonawczej. Już zapisane w art. 6 ust. 1 zadania „projektowania w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów kierunków polityki państwa w dziedzinie radiofonii i telewizji” jest istotnym włączeniem KRRiT w działalność administracji rządowej. Tym bardziej takie zadania, jak określanie warunków prowadzenia działalności przez nadawców, podejmowanie rozstrzygnięć w zakresie koncesjonowania działalności, rozstrzyganie o statusie nadawcy społecznego, określanie różnych opłat, a więc ciężarów publicznych, oraz określanie zakresu, sposobu, struktury i zasad tworzenia i rozpowszechniania programów wyraźnie wskazuje na funkcję organu administracji rządowej (odnosi się to do siedemnastu przepisów). Oczywiście gdyby KRRiT była pod inną nazwą typowym organem regulacyjnym w strukturze władz wykonawczych, większość tych zarzutów byłaby bezprzedmiotowa. Jednak nie mogłaby sprawować kontroli i nadzoru w zakresie konstytucyjnie zastrzeżonym KRRiT.

Niezależnie od rozważań co do konstytucyjności niektórych funkcji i w ich ramach wykonywanych przez KRRiT zadań, to w ustawie zawar-

tych jest kilka upoważnień do wydawania rozporządzeń oraz kompetencji decyzyjnych KRRiT do określenia praw i obowiązków osób prywatnych, tak przedsiębiorców jak i innych osób prawnych i fizycznych, budzących poważne wątpliwości co do ich dopuszczalności w świetle zasad konstytucyjnych.

Wolność słowa, prasy i innych środków społecznego przekazu, wolność działalności gospodarczej, a także wolność wyrażania poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji mają łącznie podstawowe znaczenie dla roli radiofonii i telewizji, nakazując szczególną ostrożność przy reglamentacji i regulacji działalności nadawców (wydawców) oraz osób rozpowszechniających i rozprowadzających programy i usługi informacyjne drogą przekazu audiowizualnego lub teleinformatycznego.

Kierując się powyższymi względami oraz treścią art. 31 ust. 2 Konstytucji RP, wielu przepisom ustawy można zarzucić daleko idącą nieuprawnioną ingerencję w te podstawowe wolności. Przede wszystkim prawo takiej ingerencji przyznawane jest KRRiT w upoważnieniach do wydawania rozporządzeń oraz decyzji koncesyjnych. Niezależnie od tego, czy KRRiT może w zakresie swoich funkcji mieć powierzone takie zadania, kompetencje do ograniczania i określania sposobu prowadzenia działalności i wymogów stawianych osobom ubiegającym się o prawo takiej działalności w obszarze radia i telewizji, określone w ustawie, powinny być ocenione i zweryfikowane co do zgodności z Konstytucją w trybie pilnym, gdyż projekt nowelizacji ustawy idzie dużo dalej w ingerencji w podstawowe wolności, istotne dla zachowania podstaw ustrojowych RP.

I tak 8 przepisów zawiera 11 upoważnień do dyskrejonalnego oceniania i ingerowania w działalność nadawców bez dostatecznego określenia w ustawie warunków i granic tej ingerencji.

Powstaje również problem możliwości stanowienia ustawą, poza zakresem delegacji konstytucyjnej z art. 215, obok organu kolegialnego, jakim jest Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, w jej strukturze organu jednoosobowego, tj. Przewodniczącego KRRiT, który obok funkcji organizacyjnych i porządkowych (*primus inter pares*) zostaje wyposażony w kompetencje władcze, wykraczające poza funkcje wykonawcze i reprezentacji (zawiera je dziesięć przepisów ustawy).

Wydaje się, że zarówno z punktu widzenia trójpodziału władz (art. 10 ust. 2), jak i związania treścią art. 215 w zw. z art. 213 ust. 1 i 2, nie można tą ustawą stanowić w ramach instytucji KRRiT nowego organu władzy wykonawczej wyposażonego w kompetencje z zakresu administracji rządowej, poza strukturą władz określoną Konstytucją RP.

3. ANALIZA FINANSOWA KRAJOWEJ RADY RADIOFONII I TELEWIZJI

KRRiT działa od roku 1993 (lata 1993–1994 – wg tzw. starej złotówki)

1993 rok organizacji urzędu – 85 etatów – w tym 9 członków Rady.

W ciągu roku Rada otrzymała od Ministra Finansów 48 923 495 tys. zł
– nie wykorzystano 50 810 tys. zł.

Z budżetu przyznano 17 091 150 tys. – wykorzystano 17 040 190 tys. zł.

Wpływy budżetowe – 30 001,5 mln zł – (koncesja dla POLSATU
30 000,0 mln zł, TV kablowa Kołobrzeg 1,5 mln zł).

1994

Dochody budżetowe planowe 200 370 mln zł zrealizowano

144 276,4 mln zł

Wydatki wg Ustawy budżetowej 65 620 mln zł – faktyczne 53 643 mln zł

Zatrudnienie na 31 grudnia –120 etatów.

1995

Dochody wg ustawy budżetowej – 6 700 000 zł, wykonane 7 784 000 zł

Wydatki wg Ustawy budżetowej 9 570 000 zł – faktyczne 8 392 000 zł

Zatrudnienie 128 etatów.

1996

Dochody wg Ustawy budżetowej 5 200 000 zł – zrealizowano

5 269 000 zł

Wydatki wg budżetu 11 732 000 zł – zrealizowano 11 289 500 zł

Zatrudnienie na 31 grudnia 150 etatów.

1997

Dochody wg Ustawy 2 880 000 zł – zrealizowano 14 527 470 zł
(504% planu)

Wydatki wg Ustawy 10 445 tys. zł + wydatki inwestycyjne 1 035 tys. zł
– zrealizowano 11 229 100 zł

Zatrudnienie na 31 grudnia 139,45 etatu.

1998

Dochody wg Ustawy budżetowej 6 200 000 zł – zrealizowano
3 823 902 zł (61,68%)

Wydatki wg Ustawy 16 178 tys. zł – faktyczne 14 537,3 tys. zł

Stan zatrudnienia na 31 grudnia 155,2 etatu.

1999

Dochody wg Ustawy budżetowej 2 961 000 zł – wykonanie 2 318 579 zł

Wydatki wg Ustawy 17 354 tys. zł – faktyczne 17 354,0 tys. zł

Stan zatrudnienia na 31 grudnia 158,2 etatu.

2000

Dochody wg Ustawy budżetowej 1 537 000 zł – wykonanie

2 316 251 zł (150%)

Wydatki wg Ustawy 17 585 tys. zł -faktyczne 17 567,7 tys. zł

Stan zatrudnienia na 31 grudnia 159 etatów.

2001

Dochody wg Ustawy budżetowej 21 250 tys. zł – wykonanie

24 340 155 zł (114%)

Wydatki wg Ustawy 19 005 tys. zł – faktyczne 18 807,7 tys. zł

Stan zatrudnienia na 31 grudnia 154 etaty.

2002

Dochody wg Ustawy budżetowej 7 871 tys. zł – wykonanie 11 085,8 tys. zł (140%)

Wydatki wg Ustawy 19 142 tys. zł – faktyczne 18 862,9 tys. zł

Stan zatrudnienia na 31 grudnia 160 etatów.

Średnie miesięczne wynagrodzenie członka KRRiT – 12 828 zł (bez wynagrodzeń wypłacanych jednorazowo)

Niektóre dane dotyczące świadczeń na rzecz osób fizycznych:

Wynagrodzenia osobowe pracowników w złotych	9 330 500
---	-----------

Dod. wynagrodzenia roczne dla pracowników sfery budżetowej	680 100
--	---------

Nagrody i inne wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń	80 900
---	--------

Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	439 000
--	---------

Podróże służbowe krajowe	71 200
--------------------------	--------

Podróże służbowe zagraniczne	95 400
------------------------------	--------

4. POSTULOWANE ZASADY ORGANIZACJI I DZIAŁANIA KRRiT ALBO LIKWIDACJA

1. Członkowie – 3 osoby, wybierane spośród osób posiadających wykształcenie i zawodowe doświadczenie związane z funkcjonowaniem mediów elektronicznych. Podział ich faktycznej odpowiedzialności za

poszczególne segmenty działań Rady. 9 kandydatów zgłasza komisja złożona z przedstawicieli organizacji pozarządowych reprezentujących twórców – np. dziennikarzy, reżyserów, odbiorców – np. STO, stowarzyszenia niepełnosprawnych, Radę Ekumeniczną. Kandydaci nie mogą pełnić aktualnie lub w ciągu ostatnich 5 lat funkcji partyjnych. Wyboru 3 członków KRRiT na 5 lat dokonują spośród kandydatów: Prezydent, Sejm, Senat (po jednej osobie).

Nieprzyjęcie przez Sejm lub Senat rocznego sprawozdania Rady powoduje jej rozwiązanie, niewywiązanie się z przydzielonych obowiązków przez pojedynczego członka Rady może spowodować jego odwołanie.

2. Działania KRRiT muszą być zgodne z rozdz. IX Konstytucji RP – jako organu kontrolnego, a więc całkowicie pozbawionego funkcji władzy wykonawczej, którą teraz wykonuje.

Zdecydowane wzmocnienie roli KRRiT w realizacji funkcji kontrolnych.

Dopuszczalne może być upoważnienie KRRiT do niektórych działań decyzyjnych przy zachowaniu ich pełnej jawności – np. w części dotyczącej dysponowaniem środkami publicznymi (abonamentem).

3. Zasada pełnej jawności działań i decyzji.

4. Zasada wykorzystania do badań, monitoringu i doraźnych opracowań zespołów lub firm specjalistycznych na zasadach jawnych konkursów (co za tym idzie – zlikwidowanie urzędu z 12 stałymi departamentami, 160 etatowymi pracownikami, nie podawaną nigdzie faktyczną liczbą tzw. ekspertów, asystentów).

5. FINANSE I MISJA MEDIÓW PUBLICZNYCH

Tłumaczenia kierownictwa TVP SA, że „tyle misji, ile abonamentu” unaoczniają problem finansowania TVP. Główne źródło dochodów to oczywiście reklamy; problem w tym, że to nie one powinny kształtować program mediów publicznych. Spory wokół reklam sprowadzają się do trzech podstawowych założeń:

1. Nie ograniczając mediów publicznych co do ilości reklam, określić jedynie stałe miejsca w ramówce dla programów misyjnych i niezależnie je tym samym od nacisku reklamodawców.
2. Przeznaczyć jeden kanał na nieograniczony misją zarobek na potrzeby innych kanałów.
3. Opodatkować dochód z reklam w telewizjach i radiach komercyjnych na rzecz pozbawionych całkowicie reklam mediów publicznych.

Kolejne źródło dochodu to abonament, którego ściągalność ciągle spada. Tu konkurują koncepcje:

1. Zmienić sposób ściągania abonamentu, nie odchodząc od samej zasady.
2. Zamienić abonament na odpis podatkowy od zakupionego sprzętu audio i wideo.

Tak czy owak, pozostanie obowiązek finansowania mediów publicznych przez publiczne środki budżetowe

Może np. zobowiązanie TVP do prowadzenia jawnej polityki finansowej i programowej na wzór BBC pomogłoby to w rozwiązaniu problemu.

Na Kongresie Kultury zaproponowałam wprowadzenie KARTY ZOBOWIĄZAŃ TVP WOBEC WIDZA – na wzór „Statement of Promises to Viewers and Listeners” BBC, którego kierownictwo rokrocznie rozlicza się wobec widzów (płacących abonament) z gospodarki finansowej, przedstawia plany zarówno finansowe, jak i programowe.

Jawność działań mediów publicznych musi być określona regulaminowo:

1. Wyborami władz – na zasadzie konkursów wiedzy, kompetencji, zawodowych osiągnięć.
2. Czytelny podziałem obowiązków i odpowiedzialności.
3. Nadzorem Społecznej Rady Programowej na wzór niemieckiej ARD (złożonej z przedstawicieli stowarzyszeń i organizacji społecznych – bez jakichkolwiek powiązań ze światem polityki).
4. Zachowując formułę jednoosobowej spółki Skarbu Państwa, należy rozdzielić funkcje Rady Nadzorczej (oceniającej jedynie kondycję finansową firmy) i Rady Programowej – mającej takie same uprawnienia w rozliczaniu władz firmy za działalność programową.

Próba określenia zadań misyjnych mediów publicznych, a szczególnie publicznej telewizji powinna wynikać z oceny potrzeb edukacji społeczeństwa. (Poza wszelką dyskusją pozostaje obowiązek informacji). Edukacyjna i kulturotwórcza rola TVP nie może zostać sprowadzona do elitarnych kanałów satelitarnych. 25 mln widzów telewizyjnych nadal korzysta z naziemnych przekazników i zwyczajowo odbiera TVP 1, TVP 2 i Polsat. To do tej widowni powinna być adresowana działalność misyjna. Dlatego poruszając ten problem na forum Kongresu Kultury, zaprezentowałam projekt wyodrębnienia części programów jako Akademii Kultury Polskiej.

6. PROPOZYCJA KSZTAŁTOWANIA NIEKTÓRYCH PASM ANTENOWYCH TVP SA

1. Opieka artystyczna nad debiutami filmowymi – współpraca ze szkołami filmowymi, szczególnie z wydziałami reżyserii i operatorskimi – udział w organizacji festiwali i przeglądów etiud studenckich – aktywizacja środowisk, tworzenia szans dla młodych twórców.
2. Akademia Teatralna i Filmowa – sięgająca do wielkich inscenizacji Teatru Telewizji Polskiej czy Polskiej Kinematografii, zarówno w gatunkach fabularnych, jak i dokumentalnych – stawiająca sobie za cel nie tylko przypomnienie klasyki, ale również poszerzenie wiedzy widza o twórcach, uwarunkowaniach, w których tworzyli. Prezentacje klasyki filmowej zagranicznej – według podobnych zasad.
3. Premiery filmowe i teatralne – o szczególnej randze artystycznej.
4. Film dokumentalny polski i zagraniczny – współgrający z podejmowanymi ważnymi tematami publicystycznymi, kształcącymi społeczną wrażliwość, tolerancję, szacunek dla historii, pobudzającymi społeczne inicjatywy, zwalczające bierność i akceptację zła.
5. Film popularnonaukowy.
6. Programy publicystyczne – w porozumieniu programów 1 i 2 według zasady: dla szerokiego widza – w prostszej formule na jednej antenie, dla widzów bardziej wymagających – komplementarnie – na drugiej antenie. **Rezygnacja z konkurencji i komplementarne planowanie anten ogólnopolskich jest szansą telewizji publicznej** na zachowanie popularności przeliczanej oglądalnością w jednym programie i jednocześnie spełnianie oczekiwań wymagającej widowni (7% Polaków ma wyższe wykształcenie) w drugim. Ten ambitniejszy program może liczyć na poszerzanie widowni, szczególnie młodzieżowej.
7. Zwiększenie tematyki historycznej – uświadamiające polskiemu społeczeństwu nie tylko własne korzenie, ale również nasze relacje z innymi narodami.
8. Prezentacja najwybitniejszych polskich i światowych dzieł muzycznych.
9. Wprowadzenie na antenę w programach nocnych kursów wiedzy i innych form nauczania.
10. Turnieje faktycznej wiedzy – a nie komercyjne teleturnieje przypadku. Szczególne zwrócenie uwagi na uaktywnienie środowisk młodzieżowych, np. przez bardzo atrakcyjne nagrody choćby w formie stypendiów, również zagranicznych.
11. Edukacja medialna, a więc kształtowanie wiedzy pozwalającej np. na oddzielenie prawdy ekranu od prawdy życia, manipulacji od rzeczywistości.

12. Kształtowanie społecznego dialogu w otwartych studiach – w różnych miejscach i środowiskach, aktywizacja pozaanthenowa.

Programy wymienione w tym skrótowym przeglądzie powinny znaleźć się w najlepszych czasach emisji. Ich prezentacja musi zostać powierzona ludziom powszechnie cenionym – stąd np. pomysł dni autorskich wybitnych postaci naszego życia kulturalnego i społecznego, którzy swoją osobowością wpływaliby na układ ramówki dnia i proponowali widzowi tematy aktualne i ważne (prawie już udało się zabić autorytety, ale jeszcze trochę ich mamy).

7. PRAWO PRASOWE – OCZEKIWANIA

Jest to projekt napisany przez dziennikarzy, do dyskusji w środowisku dziennikarskim, nie pretendujący do miana projektu skończonego.

Nie zawiera np. przepisów dotyczących zasad wykonywania zawodu przez tzw. wolnych strzelców. (Większość środowiska opowiada się za wpisaniem wolnego zawodu dziennikarza do Kodeksu spółek handlowych i przyznania mu takich uprawnień, jakie mają wykonawcy zawodów twórczych – artystycznych).

Stwierdza niespójność Kodeksu cywilnego i Kodeksu postępowania karnego, ale nie precyzuje szczegółowych zapisów prawa w sytuacji, gdy dziennikarz ujawniający np. aferę korupcyjną zostaje skazany za naruszenie dóbr osobistych gangstera, przeciw któremu toczy się, spowodowane jego materiałem dziennikarskim, śledztwo lub proces karny.

Zaznacza konieczność terminowego określenia zabezpieczenia roszczeń (k.c.), co w praktyce sądowej okazuje się praktyką cenzury prewencyjnej – np. słynna sprawa filmu o Amwayu.

Nie precyzuje szczegółowych zasad ograniczających bezkarność wydawców czy redaktorów naczelnych, zwracając jedynie uwagę na obowiązek jawnych zasad współpracy w redakcjach (art.17 – regulaminy wewn.).

8. PRAWO PRASOWE (PROJEKT)

ART. 14 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, iż „Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność prasy i innych środków społecznego przekazu”.

Dla realizacji tej podstawowej wolności obywatelskiej Sejm RP stanowi, co następuje:

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1

1. Prasa korzysta z wolności uzyskiwania i rozpowszechniania informacji i poglądów.
2. Zadaniem prasy jest stwarzanie warunków do swobodnego kształtowania się opinii publicznej, w szczególności przez rzetelne informowanie, formułowanie ocen, wyrażanie krytyki społecznej, zapewnianie jawności życia publicznego, co umożliwia realizację kontroli władzy przez społeczeństwo.

Art. 2

1. Cenzura jest zakazana.
2. Zakazane jest utrudnianie prasie zbierania materiałów.
3. Organy władzy i administracji publicznej kierują się zasadą jawności życia publicznego.

Art. 3

1. O ile ustawa nie stanowi inaczej, odpowiedzialność za naruszenie prawa spowodowane publikacją prasową normowana jest innymi przepisami prawa.

Art. 4

W rozumieniu ustawy:

1. Prasa – oznacza przygotowanie i masowe rozpowszechnianie za pomocą wszelkich środków publikacji periodycznych ukazujących się nie rzadziej niż raz w roku, opatrzonych stałym tytułem lub nazwą, a w szczególności druków prasowych, serwisów agencyjnych, programów radiowych i telewizyjnych, kronik filmowych oraz wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego środki masowego przekazywania.
2. Wydawcą jest podmiot organizujący działalność prasową, finansujący działalność redakcji i rozpowszechnianie publikacji oraz powołujący redaktora naczelnego.
3. Redaktorem naczelnym jest osoba upoważniona do decydowania o publikacji materiałów prasowych i mogąca przekazywać czasowo te upoważnienia innym redaktorom odpowiedzialnym redakcji.
4. Redakcją jest jednostka organizacyjna powołana przez wydawcę w celu organizowania pracy dziennikarzy w zakresie przygotowywania materiałów prasowych.

5. Dziennikarzem jest osoba przygotowująca materiały prasowe na rzecz redakcji i na podstawie jej upoważnienia lub działająca jako niezależny dziennikarz.
6. Materiałem prasowym jest każdy przeznaczony do opublikowania w prasie lub opublikowany w prasie przekaz myśli za pomocą pisma, dźwięku lub obrazu z wyłączeniem listów do redakcji, komunikatów, listów gończych, ogłoszeń i reklam.
7. Dziennikiem jest publikacja prasowa ukazująca się częściej niż raz w tygodniu.
8. Czasopismem jest publikacja prasowa ukazująca się nie częściej niż raz w tygodniu, a nie rzadziej niż raz w roku.

ROZDZIAŁ II DOSTĘP DO INFORMACJI

Art. 5

1. Organy władzy i administracji publicznej oraz samorządu terytorialnego obowiązane są do informowania o swojej działalności.
2. Przepis ust.1 stosuje się również do organów samorządu gospodarczego, zawodowego i innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują zadania władzy lub administracji publicznej, albo gospodarują mieniem Skarbu Państwa lub komunalnym bądź korzystają z obowiązkowych opłat obywateli.
3. Obowiązek udzielania informacji wykonuje kierownik jednostki organizacyjnej lub inna upoważniona osoba. Kierownik jednostki organizacyjnej nie może utrudniać pracownikowi nawiązania kontaktu z dziennikarzami.
4. Nikt, w tym pracownik jednostki, o której mowa w ust. 1 i 2, nie może ponosić odpowiedzialności ani być narażony na uszczerbek lub zarzut z powodu udzielenia informacji prasie, jeśli działał w granicach prawem dozwolonych.
5. Na żądanie redaktora naczelnego organ państwowy lub samorządowy jest obowiązany udostępnić danej redakcji swe urzędowe komunikaty i informacje nie później niż innym redakcjom.

Art. 6

1. Udzielenie informacji w rozumieniu art. 5 ust. 1 obejmuje również udostępnienie dokumentów i materiałów będących w posiadaniu obowiązanego do udzielenia informacji, a także umożliwienie rejestracji dźwięku i obrazu.
2. O ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej, przepisy ustawy o dostępie do informacji stosuje się odpowiednio do wstępu na posie-

dzenia kolegialnych organów władzy i administracji publicznej wyłanianych w powszechnych wyborach.

Art. 7

Ustawa nie narusza przepisów o udostępnieniu informacji i dokumentów zawartych w rejestrach, ewidencjach, wykazach i innych zbiorach prowadzonych na podstawie odrębnych ustaw.

Art. 8

1. Odmowa udzielenia informacji przez osobę obowiązaną do jej udzielenia może nastąpić jedynie ze względu na ochronę tajemnicy chronionej prawem.
2. Na pisemne żądanie dziennikarza, któremu odmówiono informacji, należy w terminie 24 godzin doręczyć pisemne uzasadnienie odmowy.
3. Odmowę, o której mowa w ust.2, można zaskarżyć do sądu administracyjnego w terminie 7 dni od dnia otrzymania odmowy lub bezskutecznego upływu terminu przewidzianego na jej udzielenie.
4. W orzeczeniu uwzględniającym skargę sąd orzeka o obowiązku udzielenia informacji.
5. Do egzekwowania obowiązku udzielenia informacji orzeczonego przez sąd stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

ROZDZIAŁ III PRASOWA DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Art. 9

Wydawcą prasy może być osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej.

Art. 10

1. Wydawanie prasy podlega rejestracji.
2. Organem rejestracyjnym jest wojewoda właściwy miejscowo dla siedziby wydawcy.
3. Do postępowania w sprawach rejestracji stosuje się przepisy postępowania administracyjnego.
4. Wniosek wydawcy o rejestrację powinien zawierać:
 - a) wydawcę, jego siedzibę i adres
 - b) tytuł
 - c) przewidywaną częstotliwość
 - d) adres redakcji
 - e) dane i adres producenta

5. Wydawca w terminie 30 dni zawiadamia organ administracyjny o zmianie danych, o których mowa w art.10 ust.4

Art. 11

Organ rejestracyjny odmówi rejestracji, jeżeli wniosek o rejestrację nie zawiera danych, o których mówi art.10 ust.4 lub gdy czynność wydawnicza stanowiłaby naruszenie prawa.

Art. 12

Uprawnienia wynikające z rejestracji wygasają w razie niepodjęcia czynności wydawniczych przez rok od dnia rejestracji oraz przerwy w wydawaniu trwającej dłużej niż rok.

Art. 13

1. Dyrektor Biblioteki Narodowej prowadzi centralny wykaz tytułów prasowych. Organy rejestracyjne przekazują niezwłocznie dyrektorowi BN dane, o których mowa w art.10 ust. 4.
2. Minister Kultury i Sztuki określi w drodze rozporządzenia wzór i sposób prowadzenia rejestru wydawnictw prasowych i tytułów prasowych
3. Rejestry, o których mowa w art.13. ust. 1, są jawne.

Art. 14

1. Na każdym druku prasowym należy w miejscu widocznym podać:
 - a) nazwę i adres wydawcy
 - b) adres redakcji oraz imię i nazwisko redaktora naczelnego
 - c) miejsce i datę wydania
 - d) nazwę i adres producenta druku
 - e) kolejny numer
 - f) międzynarodowy znak informacyjny
2. Przepisy ust.1 pkt. a stosuje się odpowiednio do programów radiowych, telewizyjnych, kronik filmowych i serwisów agencyjnych.

Art. 15

1. Wydawca podaje do wiadomości publicznej: formę prawną wydawcy, właściciela jednostki będącej wydawcą, wysokość kapitału zakładowego i skład zarządu.
2. Dane, o których mowa w ust.1, publikowane są corocznie w pierwszym numerze druku prasowego, a zmiany tych danych natychmiast po ich nastąpieniu.
3. Nadawcy programów radiowych i telewizyjnych, wydawcy kronik filmowych i serwisów agencyjnych publikują dane, o których mowa

w ust.1, w styczniu każdego roku w wybranym ogólnokrajowym dzienniku prasowym.

4. Nadawca (wydawca) przekazuje egzemplarz druku, o którym mowa w ust.2 i 3, do organu prowadzącego centralny wykaz tytułów prasowych.

Art. 16

Do działalności prasowej, w tym do działalności nadawcy programu radiowego lub telewizyjnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym.

Art. 17

1. Działalność polegająca na przygotowaniu i kwalifikowaniu do publikacji materiałów prasowych prowadzona jest w formie redakcji.
2. Wydawca (nadawca), po porozumieniu się z redaktorem naczelnym i zasięgnięciu opinii ogólnego zebrania dziennikarzy zatrudnionych w redakcji, nadaje redakcji statut, w którym określa ogólną linię programową oraz zasady działalności redakcji oraz regulamin zatrudnienia dziennikarzy.

Art. 18

1. Redakcją kieruje redaktor naczelny.
2. Redaktorem naczelnym może być osoba, która ma pełną zdolność do czynności prawnych.

Art. 19

1. Redaktor naczelny odpowiada za treść materiałów prasowych przygotowywanych i publikowanych przez redakcję.
2. Jeżeli redaktor naczelny uzyskuje immunitet procesowy lub stale zamieszkuje poza Polską, albo z innych powodów nie może wykonywać swojej funkcji, obowiązany jest wskazać redaktora, który ponosi odpowiedzialność w przypadkach, gdy ustawa przewiduje odpowiedzialność redaktora naczelnego.
3. Jeżeli statut redakcji zastrzega podejmowanie decyzji o przygotowaniu i publikacji materiałów prasowych w określonym zakresie do kompetencji redaktora odpowiedzialnego za część publikacji, stosuje się do niego odpowiednio przepisy o podejmowaniu decyzji i odpowiedzialności.

ROZDZIAŁ IV PRAWA I OBOWIĄZKI DZIENNIKARZA

Art. 20

Dziennikarz ma obowiązek:

- a) działać zgodnie z etyką zawodową i interesem publicznym,
- b) z należytą starannością sprawdzić prawdziwość informacji, którymi się posługuje w publikacji,
- c) zachować tajemnicę zawodową aby chronić dobra osobiste i interesy działających w dobrej wierze informatorów dziennikarza.

Art. 21

1. Nawiązanie i rozwiązanie stosunku pracy z dziennikarzem może nastąpić wyłącznie na wniosek lub za zgodą redaktora naczelnego.
2. Czas pracy dziennikarza, zapewnienie dodatkowego urlopu oraz gratyfikacji jubileuszowych również ubezpieczenie od wypadków podczas wykonywania pracy musi być wyraźnie określone w regulaminie, o którym mowa w art. 17 ust. 2 i określone w umowie o pracę.

Art. 22

1. Dziennikarz ma prawo odmówić przygotowania materiału prasowego, którego treść jest sprzeczna z zasadami etyki zawodowej lub (z zastrzeżeniem ust. 2, z podstawowymi przekonaniem dziennikarza.
2. Odmowa w przygotowaniu materiału prasowego zgodnego z linią programową redakcji stanowi naruszenie obowiązku pracowniczego.
3. Dziennikarz może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia w przypadku zmiany ogólnej linii programowej lub zmiany wydawcy (nadawcy) Rozwiązanie umowy o pracę pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy o pracę przez pracodawcę za wypowiedzeniem.
4. Ukryta działalność reklamowa związana z uzyskaniem przez dziennikarza korzyści majątkowych lub osobistych stanowi ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków dziennikarza.
5. Działalność reklamowa lub inna działalność promocyjna prowadzona przez dziennikarza na rzecz podmiotu gospodarczego stanowiącego własność lub współwłasność jego lub jego najbliższej rodziny jest niedozwolona.

Art. 23

1. Autorowi materiału prasowego przysługuje prawo zachowania w tajemnicy danych pozwalających na jego identyfikację.

2. Dziennikarz jest obowiązany do zachowania w tajemnicy danych pozwalających na identyfikację informatora lub autora listu do redakcji, które posłużyły do przygotowania materiału prasowego, jeżeli osoby te zastrzegły nieujawnianie ich danych.
3. Za treść materiałów prasowych i listów do redakcji, których autorstwo lub źródło zawartych w nich informacji pozostaje w tajemnicy, odpowiada redaktor naczelny na zasadach określonych w art. 19.
4. Dziennikarz jest zwolniony od zachowania tajemnicy dziennikarskiej w zakresie określonym w Kodeksie postępowania karnego oraz gdy osoba przekazująca informację z zastrzeżeniem nieujawniania jej danych wyraźnie odstąpi od tego zastrzeżenia.
5. Ochrona tajemnicy dziennikarskiej obejmuje także wszelkie materialne nośniki (taśmy, filmy, fotografie, inne dokumenty) informacji utrwalonej przez dziennikarza.
6. Dziennikarz jest zobowiązany ujawnić redaktorowi naczelnemu informacje w sprawach objętych tajemnicą dziennikarską w zakresie niezbędnym do podjęcia decyzji o publikacji.
7. Przepisy dotyczące zachowania tajemnicy dziennikarskiej stosuje się w tym samym stopniu odpowiednio do wydawcy (nadawcy) producenta oraz ich pracowników, którzy zapoznali się z informacjami objętymi tajemnicą dziennikarską.

Art. 24

Dziennikarz jest zobowiązany uzyskać zgodę osoby udzielającej mu informacji na jej utrwalenie za pomocą zapisu fonograficznego czy wizualnego oraz na jej opublikowanie, chyba że z okoliczności towarzyszących udzieleniu informacji wynika gotowość udzielenia takiej zgody, wypowiedź ma charakter publiczny lub gdy jej utrwalenie i opublikowanie uzasadnione jest ważnym interesem publicznym.

Art. 25

1. Informacje dotyczące prywatnej sfery życia mogą być publikowane tylko za zgodą zainteresowanego, chyba że mają związek z jego publiczną działalnością,
2. Informacje uzyskane od osób małoletnich, dotyczące bezpośrednio chronionych prawem dóbr osobistych, mogą być publikowane tylko za zgodą ich prawnych opiekunów, chyba że za opublikowaniem informacji przemawia ważny interes osoby małoletniej.

Art. 26

1. Dziennikarz może zbierać i publikować informacje objęte postępowaniem przygotowawczym z zastrzeżeniem przepisu art. 241 §1 Kodeksu karnego.
2. Nie wolno publikować opinii co do rozstrzygnięcia w toczącym się postępowaniu karnym przed wydaniem orzeczenia sądowego.
3. O ile ustawa odrębna nie stanowi inaczej, nie wolno publikować danych osobistych i wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe, jak również danych osobowych i wizerunku świadków, pokrzywdzonych i poszkodowanych, chyba że osoby te wyrażą na to zgodę albo są to osoby powszechnie znane.
4. Prokurator lub sąd właściwy do rozpoznania sprawy może zezwolić ze względu na uzasadniony interes społeczny na opublikowanie danych osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe.
5. Na wniosek osoby zainteresowanej redaktor naczelny zapewni opublikowanie informacji o wyniku postępowania przygotowawczego lub sądowego, będącego uprzednio przedmiotem relacji prasowej. Do wniosku osoby zainteresowanej stosuje się odpowiednio przepisy o sprostowaniach.

Art. 27

1. Akta sprawy sądowej udostępnia się dziennikarzowi z wyjątkiem przypadków, gdy zachodzą podstawy do wyłączenia jawności sprawy.
2. Decyzję w sprawie odmowy udostępnienia dziennikarzowi akt sprawy wydaje się na piśmie.
3. Przepisy ust.1 stosuje się odpowiednio do udostępnienia akt sprawy rozstrzyganej w drodze administracyjnej oraz postanowień w sprawach o wykroczenia.

Art. 28

1. Na wniosek bezpośrednio zainteresowanej osoby fizycznej, osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej redaktor naczelny bezpłatnie opublikuje sprostowanie wiadomości nieprawdziwej lub nieścisłej odnoszące się do faktów.
2. Sprostowanie powinno być doręczone redaktorowi naczelnemu niezwłocznie po uzyskaniu wiadomości o treści publikacji, lecz nie później niż 1 miesiąc od dnia publikacji.

Art. 29

1. Sprostowanie należy opublikować w:
 - a) dzienniku – niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni,

- b) czasopiśmie – w najbliższym numerze przekazywanym do druku po doręczeniu sprostowania,
 - c) w innym przekazie – w najbliższym przekazie tego samego rodzaju po doręczeniu sprostowania.
2. Jeżeli termin opublikowania sprostowania, o którym mowa w ust. 1 pkt. b i c, przekracza dwa miesiące, na wniosek zainteresowanej osoby wydawca opublikuje sprostowanie na swój koszt w dzienniku drukowanym o odpowiednim zasięgu rozpowszechniania.

Art. 30

1. Sprostowanie w prasie drukowanej powinno być opublikowane w tej samej części druku prasowego i taką samą czcionką, jak wiadomość objęta sprostowaniem oraz być oznaczone w widoczny sposób jako takie.
2. Publikacja sprostowania w programie radiowym lub telewizyjnym powinna być wyraźnie zapowiedziana jako taka oraz nastąpić w audycji tego samego rodzaju, co wiadomość objęta sprostowaniem, o tej samej porze, a gdy jest to możliwe, w porównywalnym czasie antenowym.
3. Sprostowanie nie może być bez zgody osoby zainteresowanej publikowane w formie listu do redakcji lub innej niż przewidywana w ust. 1.
4. Materiały prasowe publikowane w związku ze sprostowaniem w tym samym numerze druku prasowego lub przekazie mogą dotyczyć wyłącznie faktów objętych sprostowaniem

Art. 31

1. Redaktor naczelny lub wydawca nie ma obowiązku publikacji sprostowania, jeżeli:
 - a) zawiera ono treść karalną, narusza dobra osobiste osób trzecich albo jest oczywiście nieprawdziwe,
 - b) sprostowanie zawiera treści wykraczające poza ramy określone w art. 28 ust. 1, zostało złożone przez osobę nieuprawnioną lub nie odpowiada innym wymogom określonym w ustawie,
 - c) sprostowanie przekracza dwukrotnie fragment publikacji objętej sprostowaniem; nie dotyczy to jednak sprostowań krótszych niż pół strony znormalizowanego maszynopisu,
 - d) sprostowanie podważa fakty stwierdzone w prawomocnym orzeczeniu sądu,
 - e) sprostowanie zawiera atak na uczciwość i cześć dziennikarza – autora,
 - f) sprostowanie zawiera treści reklamowe.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, redaktor naczelny powiadomi wnioskodawcę niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie przewidzianym dla publikacji sprostowania, o odmowie i przyczynie odmowy publikacji sprostowania.
3. Przepisów art. 28–31 nie stosuje się do cytatów z posiedzeń organów przedstawicielskich oraz sądowych, jeśli źródło cytatu było wyraźnie podane, a cytowany fragment nie zmieniał charakteru całości cytowanej wypowiedzi.

Art. 32

1. Osoba uprawniona może dochodzić roszczenia o opublikowanie sprostowania, jeżeli redaktor naczelny odmówi jego opublikowania, nie udzieli odpowiedzi w przepisany terminie, albo gdy sprostowanie zostało opublikowane z naruszeniem ustawy.
2. Sąd właściwy do rozpoznania roszczeń rozstrzygnie o opublikowaniu sprostowania.
3. Sąd I instancji rozpatruje pozew o nakaz sprostowania w ciągu 3 dni od złożenia pozwu w przypadku dziennika, 7 dni w przypadku tygodnika, 30 dni w wypadku miesięcznika oraz 60 dni w pozostałych przypadkach.
4. Odwołanie od decyzji sądu I instancji sąd II instancji rozpatruje w ciągu 7 dni od złożenia odwołania.
5. Roszczenie, o którym mowa w ust.1, nie może być dochodzone po upływie roku od dnia opublikowania materiału prasowego.
6. Redakcja ma prawo podtrzymania własnej wersji – w tym samym co sprostowanie numerze publikacji.

ROZDZIAŁ V

KOMUNIKATY, OGŁOSZENIA I REKLAMY

Art. 33

1. Redaktor naczelny jest obowiązany opublikować nieodpłatnie komunikat urzędowy pochodzący od naczelnych organów państwa lub administracji, jeżeli jest to niezbędne dla ochrony zdrowia lub życia obywateli, ze względu na bezpieczeństwo państwa lub ochronę porządku publicznego, a komunikat został przekazany ze wskazaniem, że publikacja jest obowiązkowa.
2. Komunikat, o którym mowa w ust. 1, powinien być opublikowany bez zmian, niezwłocznie po przekazaniu, chyba że uzgodniono inny termin publikacji.

Art. 34

1. Redaktor naczelny jest obowiązany opublikować w druku prasowym odpłatnie we wskazanym lub uzgodnionym terminie:
 - a) informację o prawomocnym wyroku sądu lub innym orzeczeniu zawierającym klauzulę o opublikowaniu,
 - b) ogłoszenie sądu, innego organu państwowego albo organu samorządu terytorialnego.
2. Obowiązek określony w ust. 1 pkt a stosuje się do programu radiowego lub telewizyjnego, jeżeli wyrok lub orzeczenie dotyczy publikacji zawartej w tym programie.
3. Redaktor naczelny jest obowiązany opublikować nieodpłatnie we wskazanym lub uzgodnionym terminie list gończy.

Art. 35

1. Komunikat, ogłoszenie lub reklama oraz każdy inny materiał publikowany odpłatnie w druku prasowym wymagają wyraźnego oznaczenia jako „komunikat”, „ogłoszenie” lub „reklama”.
2. Ogłoszenia i reklamy nie mogą być sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego.
3. Wydawca lub redaktor naczelny mogą odmówić zamieszczenia ogłoszenia lub reklamy, jeżeli ich treść lub forma jest sprzeczna z ogólną linią programową redakcji lub z charakterem publikacji.

Art. 36

Wydawca i redaktor naczelny nie ponoszą odpowiedzialności za opublikowanie:

- a) komunikatów, o których mowa w art. 33,
- b) informacji, ogłoszeń i listów gończych, o których mowa w art. 34,
- c) ogłoszeń i reklam, o których mowa w art. 35.

ROZDZIAŁ VI PRZEPISY KARNE

Art. 37

Kto używa przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia dziennikarza do opracowania lub zaniechania opracowania materiału prasowego albo do opublikowania lub zaniechania opublikowania materiału prasowego, albo do zarejestrowania lub zaniechania rejestracji materiału filmowego, dźwiękowego lub fotograficznego zdarzeń będących przedmiotem materiału prasowego – podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 albo karze grzywny.

Art. 38

Kto rozpowszechnia prasę zabezpieczoną jako dowód rzeczowy, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 39**1. Kto:**

- a) utrudnia dziennikarzowi zbieranie materiałów,
- b) uchyla się od obowiązku udzielenia dziennikarzowi informacji,
- c) wydaje dziennik, czasopismo lub informacyjny serwis agencyjny bez rejestracji,
- d) uchyla się od opublikowania sprostowania albo publikuje sprostowanie wbrew warunkom określonym w ustawie,
- e) uchyla się od obowiązku opublikowania komunikatu urzędowego, informacji o prawomocnym wyroku sądu lub innym orzeczeniu zawierającym klauzulę o opublikowaniu, ogłoszenia sądu albo innego organu władzy publicznej, a także listu gończego, albo publikuje je wbrew warunkom określonym w ustawie – podlega karze.

2. Kto:

- a) nie podaje na druku prasowym danych określonych w art. 10 ust. 4,
- b) nie podaje do wiadomości publicznej danych określonych w art. 14 ust. 1,
- c) nie ustanawia redaktora naczelnego albo ustanawia redaktorem naczelnym osobę, która nie odpowiada wymogom przewidzianym w art. 18,
- d) nie oznacza komunikatów, ogłoszeń i reklam w sposób określony w art. 35

– podlega karze.

Art. 40

Sprawy o przestępstwa określone w ustawie są rozpoznawane przez sądy okręgowe.

Art. 41

W sprawach o przestępstwa określone w ustawie sąd dopuści do udziału w postępowaniu przedstawiciela organizacji społecznej skupiającej dziennikarzy.

Art. 42

W razie wydania wyroku uniewinniającego lub umorzenia postępowania z powodu stwierdzenia przesłanek stanowiących podstawę uniewinnienia, dziennikarzowi przysługuje prawo do pełnego odszkodowania.

Art. 43

1. Zabezpieczenie roszczenia polegające na zakazie publikacji materiału prasowego, który nie został opublikowany w prasie, stosuje się tylko w przypadku roszczenia należycie uprawdopodobnionego, z wyłączeniem sytuacji, gdy za publikacją przemawia ważny interes publiczny. Sąd orzeka w sprawie wniosku o zabezpieczenie roszczenia w terminie 7 dni od daty złożenia wniosku. Zabezpieczenie roszczenia nie może przekraczać 3 miesięcy.
 2. Odwołania od postanowienia sądu o zabezpieczeniu roszczenia rozpatrywane są w ciągu 7 dni.
-

ABSTRACT

Despite disclosing illegal methods of its amendment, the Broadcasting Act is still an object of political and business interests. Due to their ambiguity, all successive amendments allow manipulations with interpretation. The Broadcasting Council itself acts unconstitutionally, becoming a body with executive and controlling prerogatives simultaneously. In order to conceal their real character of a tax, fees for access to public media are charged pursuant to incoherent regulations, which accept their discretionary distribution by the Broadcasting Council. In her article, the author suggests possible modifications of the law regulating the public media and the Broadcasting Council, which were already discussed at the Ius et Lex seminar and several panels of journalists.